

**DĖL ŪKININKŲ IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO
VERČIASI INDIVIDUALIA ŽE
APSKAITOS ĮSTATYMO**

2022 m.

Nr. 21D-

Vilnius

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
FINANSŲ IR BIUDŽETO DEPARTAMENTAS**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2021 m. lapkričio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-680 (toliau – Finansinės apskaitos įstatymas). Minėtas įstatymo pakeitimas įsigalioja nuo 2022 m. gegužės 1 d.

Pažymėtina, kad Finansinės apskaitos įstatyme įtvirtinami esminiai pakeitimai subjektų buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje. Vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis turės būti pakeisti dauguma teisės aktų, reglamentuojančių įmonių bei savarankiškai dirbančių asmenų, taip pat ir ūkininkų, buhalterinės apskaitos tvarkymą.

Šiuo metu ūkininkų buhalterinės apskaitos tvarkymą reglamentuoja šie teisės aktai:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 1333 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. gegužės 11 d. įsakymas Nr. 3D-266 „Dėl Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo supaprastintąja apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“.

3) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 160 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 348 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymą“ pakeitimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 160) įpareigojo ŽŪM nustatyti ūkininkams ir gyventojams, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės

ūkio veikla, taikomą finansinės apskaitos tvarką. Atsižvelgiant į tai, buvo nuspręsta peržiūrėti galiojančias ūkininkų supaprastintos apskaitos ir dvejybinės apskaitos rekomendacijas ir, jas atnaujinus, patvirtinti bendru ministro įsakymu.

Vadovaujantis Finansinės apskaitos įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 1 punktu ir Nutarimo Nr. 160 3 punktu, parengtas žemės ūkio ministro įsakymo „Dėl Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos finansinės apskaitos tvarkos nustatymo“ projektas (toliau – Įsakymo projektas).

Įsakymo projektu patvirtinamas Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos supaprastintos finansinės apskaitos tvarkos aprašas (toliau – Ūkininkų supaprastintos apskaitos tvarkos aprašas), kuriame nustatomi pinigų kasoje, banko sąskaitose ir pirkimo ir pardavimo apskaitos reikalavimai bei Pinigų kasoje, banko sąskaitose ir pirkimų ir pardavimų apskaitos žurnalo forma (toliau – Žurnalas).

Pažymėtina, kad Įsakymo projektu tvirtinamas Ūkininkų supaprastintos apskaitos tvarkos aprašas, kuriame įtvirtinama Žurnalo forma ir jo pildymo reikalavimai, nėra naujai sukurtas, o perkeltas iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1333 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 164 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ nuo š. m. gegužės 1 d. netenka galios.

Atkreiptinas dėmesys, kad iki šiol prievolė tvarkyti apskaitą buvo reglamentuota minėtame nutarime Nr.1333, kuriame buvo nustatyta, kad apskaitą tvarkyti privalo tik tie ūkininkai ir gyventojai, kurie gauna ar pretenduoja gauti valstybės ir (ar) Europos Sąjungos paramos fondų paramą, jeigu šios paramos teikimą reglamentuojantys teisės aktai nustato pareigą tvarkyti buhalterinę apskaitą ir (ar) sudaryti finansines ataskaitas, bei ūkininkams ir gyventojams, įsiregistravusiems pridėtinės vertės mokesčio mokėtojais. Įsigaliojus naujam Finansinės apskaitos įstatymui visi savarankiškai veiklą vykdantys asmenys, taip pat ir ūkininkai, privalės tvarkyti finansinę apskaitą. Atsižvelgiant į tai, dabar galiojančios išlygos, kad kai kurie ūkininkai gali netvarkyti savo veiklos finansinės apskaitos, nuo š. m. gegužės 1 d. neliks.

Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos Bioekonomikos plėtros fakultetas, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba pateikė siūlymus dėl ūkininkų ir gyventojų finansinės apskaitos tvarkymo. Vienas iš pasiūlymų buvo naikinti Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo supaprastintąją apskaitos sistema rekomendacijas dėl jų sudėtingumo ir reto naudojimo.

Lietuvos ūkininkų sąjunga, Žemės ūkio rūmai ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto taryba taip pat išreiškė nuomonę, kad ŽŪM įsakymu patvirtintos Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos

tvarkymo supaprastintąją apskaitos sistema rekomendacijos yra ūkininkams nepatrauklios, praktikoje nėra taikomos arba taikomos labai retai, ir pasiūlė apsvarstyti jų reikalingumą.

Atsižvelgiant į pirmiau pateiktas nuomones, Įsakymo projekte siūloma pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. gegužės 11 d. įsakymą Nr. 3D-266 „Dėl Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo supaprastintąją apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“.

Taip pat Įsakymo projektu patvirtinamas Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos finansinės apskaitos, tvarkomos darant dvejybinių įrašų, tvarkos aprašas, kuris pakeis šiuo metu galiojančias Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad Finansinės apskaitos įstatymas nustato prievolę gyventojams tvarkyti finansinę apskaitą, o Vyriausybės nutarimu Nr. 160 ŽŪM įgaliota patvirtinti Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos finansinės apskaitos tvarką. Tačiau finansinės apskaitos tvarka neapima finansinių ataskaitų rengimo tvarkos, todėl Įsakymo projektu yra patvirtinamos pavyzdinės ūkio finansinių ataskaitų formos ir jų pildymo rekomendacijos.

Įsakymo projektas bus 10 darbo dienų skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje ir derinamas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Antikorupcinis vertinimas neatliekamas, kadangi projektas nesusijęs su Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytais visuomeniniais santykiais.

PRIDEDAMA. Projektas, 101 lapas.

Direktorė

Regina Mininienė